

(Kort bemærkning).

Lysholm Christensen (KRF):

Jeg glæder mig naturligvis over, at hr. Køpke Christensen læser vores partiprogram. Det er da positivt, at det står deroppe på hylden hos hr. Køpke Christensen, og det var citeret rigtigt, der var ikke nogen fejl dér.

Det er rigtigt, at kernefamilien skal styrkes, men se, kernefamilien vil også gerne ud at fiske, og de vil gerne have noget at fiske efter, og derfor er de villige til at yde noget for at have fisk at fiske efter. Man kan sige, at det er noget af det samme som, at kernefamilien også gerne vil gå i teatret, gerne vil gå på museum, og dér er de villige til at betale entré. Det er faktisk en billig entré at betale 100 kr. om året og få lov til at fiske i de danske vandløb.

Fiskeriministeren (Kent Kirk):

Jeg vil godt slutte mig til det sidste, der blev sagt her. Af personlig erfaring vil jeg gerne sige, at oplevelsen ikke er at fiske, oplevelsen er at fange noget. Jeg tror alle, der har forsøgt at fiske, synes, at det er den største oplevelse, når de har fanget noget.

Må jeg så lige prøve at rette nogle misforståelser, som måske var i et af indlæggene, nemlig hr. Niels Højlands. Man sammenlignede mange af de udmærkede private initiativer, der er omkring fiskepleje, med den form for fiskepleje, der er beskrevet bl.a. i dette lovforslag, men jeg må rette den misforståelse, at vi ikke har en statslig fiskepleje. Det har vi rent faktisk, og det fungerer vældig godt i et tæt samarbejde med de forskellige organisationer, der er interesseret i fiskeplejen.

Det, som dette lovforslag jo bl.a. tager stilling til, er betalingen af fiskeplejen, og dér er det jo klart, at det selvfølgelig er meget afgørende for de relativt positive bemærkninger, jeg har givet udtryk for her på vegne af regeringen, at de bemærkninger, der er i lovforslaget omkring den fremtidige betaling, også kommer til at stå ved magt efter udvalgsbehandlingen. Jeg henviser til lovforslagets bemærkninger, hvor man bl.a. siger, at de penge, som nu kommer ind, hvis lovforslaget vedtages, skal afløse bl.a. de statslige midler, som i øjeblikket går til fiskepleje.

For regeringen er der altså tale om, at vi nu indfører eller kan få indført en form for brugerbetaling, og som jeg sagde i mit allerførste

indlæg, er det faktisk sjældent, at vi her i Folketinget diskuterer en brugerbetaling, som den altovervejende del af brugerne i virkeligheden ønsker at få gennemført. Det er da positivt. Jeg synes også, det er positivt at se, at Socialdemokratiet og SF nu går aktivt ind for brugerbetaling. Tak for det.

Hermed sluttede forhandlingene.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Ivar Hansen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Landbrugs- og Fiskeriudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af lovforslag nr. L 70:

Forslag til lov om naturbeskyttelse.
Af miljøministeren (Per Stig Møller).
(Fremsat 24/10 91).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Dorte Bennedsen (S):

Ingen vil med rette kunne påstå, at Folketinget har hastet lovgivningen om naturbeskyttelse igennem. Det er faktisk adskillige år siden, at grunden til dette lovforslag blev lagt, og det er, så vidt jeg husker, fjerde gang, vi har første behandling af et lovforslag om dette emne.

For de mange, som gennem årene har været involveret i debatten om miljøpakken, står det klart, at der har været stor uenighed netop om naturbeskyttelseslovforslaget, og derfor vil Socialdemokratiet også ved begyndelsen af debatten her i dag sige tak til ministeren, fordi han på en række punkter har lyttet til indvendingerne og taget konsekvensen af det.

Jeg skal i den forbindelse blot nævne fredningsnævnene, som regeringen gang på gang har foreslået nedlagt, men ministeren har nu

[Dorte Bennedsen]

lyttet til de argumenter, som bl.a. Socialdemokratiet er kommet med, og han har taget ad notam, at vi ønskede fredningsnævnene opretholdt, at vi gerne så en mere rationel struktur, og at vi var villige til at se på deres arbejdsområde. Det har aldrig skadet nogen at erkende, at man er blevet klogere af det, man har hørt, og det skal da heller ikke komme ministeren til skade.

Det siges i forslagets bemærkninger, at man ikke må hegne, så vildtets frie færdsel hindres. Det ser vi som en stor forbedring, og vi håber, at ministeren vil medvirke stærkt til, at reglerne også bliver overholdt. Det er ikke ukendt, at der har været adskillige alvorlige problemer på dette felt.

Som ministeren kan forstå, anser Socialdemokratiet dette lovforslag for en væsentlig forbedring sammenlignet med de tidligere udspil, men der er dog også en række punkter, hvor der efter vores mening stadig er behov for forbedringer. Af § 65 fremgår det, at kommuner i byzoner og sommerhusområder kan dispensere fra beskyttelseslinjerne for søer, åer og skove. Da det netop vil være disse områder, som vil være under pres, finder vi det betænkeligt med en så let adgang til dispensation. Problemet kan enten løses ved, at kompetencen til dispensation tillægges amtet, eller ved, at der stilles krav om, at der skal laves lokalplaner, således at den offentlige debat om muligheden for indsigelse sikres.

Vi savner også forslag om beskyttelsesbræmmer langs søer og vandløb, men dette spørgsmål drøftes som bekendt for øjeblikket i ad hoc-udvalget vedrørende et bæredygtigt landbrug, og vi går ud fra, at det dér lykkes at finde en tilfredsstillende ordning, men vi vil gerne gøre opmærksom på, at vi også ønsker bestemmelser om bræmmer ind i denne lov.

Vi har tidligere udtalt positive ord om den øgede adgang til skovene, og selv om det ikke direkte vedrører forslaget, vil jeg godt benytte lejligheden til at pege på, at der efter vor formening er behov for, at reglerne administreres mere ensartet i statsskovene, fordi vores erfaring siger os, at der kan være ganske store forskelle fra skovdistrikt til skovdistrikt.

Vi finder det godt, at adgangen til det åbne land øges, men også her gemmer der sig nogle problemer ved, at man taler om befæstede stier, men det er nok en sag, der egner sig bedst til drøftelse i udvalget.

Gennem mange år har man diskuteret fredning af søterritoriet, men det har desværre ikke sat sig spor i forslaget. For at sige det kort og med den nugældende lovs ord finder vi, at § 43-fredninger også bør omfatte de lavvandede kystområder, og jeg behøver vist næppe nærmere at argumentere for det, fordi værdien af disse områder er kendt af enhver.

Den sidste bemærkning, jeg skal gøre, vedrører de grønne råd. De findes i flere amter, og vi mener, det er rigtigt, at det fremgår af loven, men det bør også fremgå af loven, at rådene skal sammensættes med en mere afbalanceret repræsentation af grønne organisationer og erhvervsorganisationer, og endelig bør rådenes kompetence nok klargøres noget mere, end det er tilfældet.

Som jeg sagde indledningsvis, må fire førstebehandlinger være nok, og vi er i Socialdemokratiet overbevist om, at det med lidt lydhørhed fra ministerens side vil lykkes at finde frem til en tilfredsstillende løsning, således at forslaget kan gennemføres i denne samling.

Eva Møller (KF):

Jeg skal ikke holde nogen lang ordførertale i dag. Som det fremgik af den ordførertale, som fru Dorte Bennedsen netop har holdt, er det fjerde gang, vi ser på lovforslaget, så vi kan næppe sige noget, som ikke er sagt før, eller noget, som ikke er kendt af den del af offentligheden, som interesserer sig for dette forslag.

Det Konservative Folkeparti kan denne gang, som vi også kunne sidste gang, tilslutte os det foreliggende lovforslag. Vi er tilfreds med lovforslaget som helhed, og jeg vil specielt gerne fremhæve vor tilfredshed med formålsparagraffen, som overordnet udtrykker, hvad meningen med lovforslaget er. Vi lægger vægt på, at man omhyggeligt har udtrykt, at meningen med forslaget er, at vi skal beskytte, forbedre og genoprette, og at der skal gives adgang til naturen, men at det skal ske på en sådan måde, at man får en bæredygtig samfundsudvikling. Vi synes, at det udmærket udtrykker de intentioner, der ligger i lovforslaget, og vi kan som sagt tilslutte os det.

Når både fru Dorte Bennedsen og jeg siger, at lovforslaget behandles for fjerde gang, skal der vel den modifikation med, at det hver gang er blevet ændret en lille smule, og det er også sket denne gang efter den debat, vi havde sid-

[Eva Møller]

ste gang, og efter de henvendelser, vi har haft fra offentligheden, og jeg kan kun sige, at det for Det Konservative Folkeparti betyder meget, at lovforslaget kan vedtages i bred enighed. Vi tror, at naturen, som det hele handler om, er bedst tjent med, at vi i fællesskab kan vedtage loven. Der er naturligvis dele af lovforslaget, vi er mindre begejstrede for, men taget som helhed kan vi tilslutte os det og mener, at der er indgået et fornuftigt kompromis, og at problemerne er løst på en god måde. Vi er meget glade for den modernisering og de administrative forenklinger, der ligger i lovforslaget. Jeg tænker her bl.a. på, at man nu er nået frem til, at der kun er ét fredningsnævn i hvert amt, på forenklingerne med bygge- og beskyttelseslinjerne, og alle disse ting synes vi er en klar forbedring i forhold til gældende lov.

Der er som sagt stadig enkeltheder, som vi gerne ville ændre lidt på, men vi vil se på detaljerne under udvalgsbehandlingen, som vi i øvrigt kan tilslutte os bliver hurtig og saglig.

Filt Jensen (V):

I Venstre mener vi, at det er på tide, vi får loven vedtaget.

Vi ser med tilfredshed på, at tre love nu bliver samlet i én, nemlig naturfredningsloven, naturforvaltningsloven og sandflugtsloven. Vi ser også med tilfredshed på, at bræmmer er taget ud af lovforslaget, ligesom vi er glade for, at ekspropriation af jord til skovrejsning er fjernet fra lovforslaget. Der er mange gode intentioner i loven, hvilket også viser sig ved, at en vigtig del af loven, nemlig offentlighedens adgang til naturen, er blevet til i enighed mellem de berørte parter, landboorganisationerne og Friluftsrådet.

§ 28 er en helt ny paragraf i lovforslaget. Den var ikke med i tidligere forslag, og det er egentlig utroligt, at der skulle være behov for at fastslå det ulovlige i henkastning af affald på anden mands grund. Men desværre er det nødvendigt, og det er udmærket, at det er kommet med.

Med disse få bemærkninger tilsiger jeg Venstres positive medvirken til at få gennemført naturbeskyttelsesloven.

Gade (SF):

Fra SF's side anerkender vi, at vi står med et for SF på mange og afgørende punkter ander-

ledes forslag end det, miljøministeren fremsatte sidste år, og SF vil gå ind i udvalgsarbejdet med henblik på at få vedtaget en lov med udgangspunkt i dette forslag.

Der har helt tilbage til den forrige miljøministers tid været et flertal i Folketinget for udvidelse af beskyttelsen, og nu kommer det så ind i loven. SF vil benytte lejligheden til at prøve at skabe et flertal for, at vi netop nu også tager et kvalitativt spring fremad og altså går længere end den aftale, der lå fra Chr. Christensens tid, gik med hensyn til beskyttelsen af søterritoriets fladvandede områder. Jeg håber, at der kan skabes et flertal for, at det nu kommer ind i lovgivningen, for så får vi ikke bare en status quo-lovgivning, men gør et flot fremskridt på beskyttelsesområdet. Jeg bemærkede, at fru Dorte Bennedsen lagde vægt på det i sin ordførertale, og det tyder på, at vi måske kan få et sådant flertal, og jeg vil også appellere til, at miljøministeren går aktivt ind i diskussionen om at få beskyttelsen udvidet.

Jeg kan ikke forstå, at beskyttelsen langs åer og vandløb ikke er med. Jeg regnede med, at når vi var enige om det i udvalget for et bæredygtigt landbrug, var det en banalitet at få det ind, men jeg synes da godt, ministeren kunne have valgt at skrive det ind i forslaget, for ellers er det faktisk en forringelse i forhold til, hvad vi har set tidligere.

Jeg vil også godt her rejse diskussionen om bræmmer langs hegn og skov. Ligesom fru Dorte Bennedsen er vi ikke tilfreds med dispensationsmulighederne i § 65, og jeg håber, vi kan få dem ændret undervejs. I udvalget vil vi vurdere hele problematikken med adgang til naturområder, først og fremmest til skove.

Som også fru Dorte Bennedsen var inde på, er der stor forskel på den praksis, der anvendes for de arealer, som staten selv ejer. Vi undrer os lidt over, at man i lovforslaget bruger begrebet »anlagte veje« i stedet for det, vi tidligere arbejdede med, selv om vi har forstået, at intentionerne er, at der ikke skal ske ændringer. Vi vil kigge nærmere på det, og det er i hvert fald afgørende for os, at der ingen indskrænkninger sker på dette punkt. Vi vil også gerne kigge på hjemmelen til at kunne lukke skove og arealer helt af og på beskyttelsen af ubeboede øer og holme.

Vi ønsker, at der i de grønne råd skabes paritet mellem grønne interesser og erhvervsinter-

[Gade]

esser. I den sammenhæng mener vi, at en organisation som Dansk Ornitologisk Forening har vist, at den har en så stor betydning på dette område, at den burde være fast medlem. Vi ønsker også, at det bliver muligt med én beslutning at foretage fredninger, som omfatter både private og offentlige arealer og søarealer eller involverer flere ministerier.

Venstres ordfører var glad for, at retten til ekspropriation til skovrejsningsformål ryger ud, og kunne måske tro, at jeg er meget bekymret over det. Det kan godt være, at vi får brug for den ekspropriationsbestemmelse engang i forløbet, når vi laver hele skovrejsningsprojektet i Danmark, men der er ingen grund til at gøre folk ekstra bekymrede over skovrejsningen ved at have den, og da den har givet anledning til bekymring hos nogle af de mennesker, der ønsker at gå i gang med at rejse skov, vil vi fra SF's side sige, at vi godt kan tage den ud nu. Men vi forbeholder os selvfølgelig ret til at indføre den, når behovet for at få ekspropriationsbestemmelser opstår i praksis.

Vi går altså ind i udvalgsarbejdet med henblik på at få loven vedtaget og få de forbedringer ind og de forringelser ud, som jeg har nævnt herfra.

Aage Brusgaard (FP):

Lov om naturbeskyttelse! Sådan set burde vi faktisk ikke have behov for sådan en lov, for vi kan jo se det dejlige land, vi har fået overladt af vore forfædre. De har ikke haft nogen love at gå efter, men de har haft det personlige udgangspunkt ikke at ødelægge noget hverken for sig selv eller efterkommerne, og derfor har vi det dejlige Danmark, som vi i dag kan nyde.

Selvfølgelig er vi nok nødt til at have nogle regler for de enkeltpersoner, der uhæmmet vil misbruge den natur, vi har, men dette lovforslag er helt klart udformet sådan, at det mistænkeliggør alle for at ville øve vold mod naturen. Det mener jeg er en helt fundamental fejlurdering af den danske befolkning, hvilket kan ses, hvis vi kører en tur ud og ser, hvor det sker, i stedet for at stå herinde på Christiansborg.

Jeg vil godt lige nævne nogle af de punkter, hvor jeg mener lovforslaget øver vold mod befolkningen og mistænkeliggør den. Vi kan starte ved § 3, hvor der står, at hvis en sø er over 100 m² i vandspejl, må man ikke dræne den

væk eller dække den til; i dag skal den være på over 500 m². Intentionen er jeg faktisk fuldstændig enig i, for vi har ikke for mange vandhuller i forvejen, men hvis vi brugte vores sunde fornuft og kørte ud og så på det ganske land, ville vi se, at der er ingen, der dækker vandhuller til i dag. Tværtimod er der en masse ansøgninger fra landmænd og gartnere, og hvem der nu ejer jord, om at måtte grave et lille hul og lave en ø midt i til nogle ænder. Der er altså ingen, der i dag dækker et vandhul til, medmindre det ligger et meget ubejleligt sted. Det er altså overflødigt at lovgive på sådanne områder.

Når vi skal helt ned på et vandspejl på 100 m², kommer vi så langt ud, at folk, der har lavet et svømmebassin i haven eller en bitte fiskedam, er ved at skulle tage sig i agt, fordi den nu vil komme ind under lovgivningen. Mange steder på vores marker, hvor der måske ikke er for godt drænet, vil der efter tøbrud være masser af damme på 100 m² og derover, og ejerne skal til at tage sig i agt, så de ikke bliver beskyldt for at have haft en spade med ud for lige at grave hen til furen, sådan at vandet kunne løbe lidt hurtigere væk.

Vi bliver lidt ved § 3, men går videre til stk. 2. Jeg mener, at de ting, der er nævnt under 1), 2) og 3) i stk. 2, er rigeligt beskyttede, sådan som loven er nu. Når vi så skal til at drage punkt 4) med, altså ferske enge og overdrev, er der ingen, der ved nøjagtigt, hvor mange hektarer det drejer sig om, men det er et sted mellem 50.000 og 70.000 ha, og det er områder, der overhovedet ikke er i farezonen i dag. De landmænd inklusive mig selv, der har sådan nogle områder, beskytter dem da. Der er da ingen, der dræner sådan nogle områder i dag, det kan slet ikke betale sig med de kornpriser, der er. Så enkelt er det! Det er helt overflødigt, og det er at mistænkeliggøre landmændene at sætte sådanne foranstaltninger ind i en lov.

Hvis vi endelig ville gøre noget, så kunne vi, ligesom det gøres i dag, henlægge halvdelen af overdrev og enge – ferske enge, som det hedder – under amternes naturforvaltning, sådan at ejerne får ca. 900 kr. pr. hektar for at lade være med at godske arealerne, men holde dem afgræsset. Hvis vi vedtager dette lovforslag, risikerer vi, at disse områder slet ikke bliver afgræsset og går til i krat, pil og bambusrør, og så skal vi bagefter bruge penge på at få det fæl-

[Aage Brusgaard]

det. Lad landmændene selv forvalte jorden, som de har gjort det de sidste mange hundrede år, og hvis endelig der skal noget andet til, så brug den ordening, der er i dag, med, at landmændene selv tager sig af naturplejen.

Vi må totalt afvise lovforslaget, der vil koste 22 mio. kr., tror jeg det er, om året i 3 år bare for at registrere disse overdrev og kær.

Betyder den røde lampe, at jeg skal stoppe nu?

Formanden:

Ja, det gør den.

Aage Brusgaard (FP):

Så kan jeg komme op lidt senere.

(Kort bemærkning).

Glønborg (KRF):

Jeg vil blot advare imod, at man lader sig lokke af den venlige måde, som hr. Aage Brusgaard har at fremføre sit budskab på, for den gør ikke budskabet mindre farligt.

Påstanden om, at alt ville være såre godt uden lovgivning, er absolut i strid med sandheden. Hvis ikke vi havde fået en fredningslov allerede i 1917 – og så længe siden er det faktisk, at man i dette land anså det for nødvendigt at regulere på dette område – ville landet have set forfærdeligt ud. Jeg har for godt og vel 20 år siden set en lysbilledserie, som en interesseret person havde optaget langs de hollandske kyster, han kaldte den for »skrækserien«, og den viste, hvordan der ville komme til at se ud, hvis vi ikke strammede reglerne for, hvordan man kunne bære sig ad langs Danmarks kyster, og det har vi da heldigvis gjort.

Jeg er født 1930, og jeg kan huske fra min barndom, hvordan det efterhånden blev værre og værre med, at hvert eneste sted i landskabet, hvor der var noget kønt, f.eks. en smuk udsigt, stod der en herre med selerne nede om hælene og var i gang med at barbere sig, og så forkyndte et budskab i meterhøj trækrydsfinér, at man skulle bruge en bestemt barberbladstype. Sådan noget har vi da heldigvis fået forbudt, og der har været brug for lovgivning på dette område.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Jeg sagde i mit første indlæg møntet på ministeren, at ingen tog skade af at indrømme, at man blev klogere af det, man hørte. Jeg vil gerne sige til hr. Aage Brusgaard, at man kan gøre megen skade ved ikke at lytte og ved ikke at lære af det, man ser. Hr. Aage Brusgaard var for nylig sammen med os andre i Holland, og dér så hr. Aage Brusgaard illustreret, hvad der sker, hvis man ikke har ordentlige beskyttelsesregler. Jeg tror, at alle fra ministre helt over til hr. Aage Brusgaard og udvalget rundt var rystede over, hvad vi så i Holland, og det er vel den bedste illustration af, at vi må sikre gode og ordentlige regler herhjemme.

Til hr. Aage Brusgaards bemærkninger om, at der ikke forsvinder vandhuller: Jeg vil blot opfordre hr. Aage Brusgaard til at undersøge, hvor mange vandhuller der siden 1960 er forsvundet i Århus Amt. Jeg husker ikke det eksakte tal, men det er i snesevis og atter snesevis af tusinde vandhuller, der er forsvundet blot i dette ene amt, så beskyttelse af vores mindre vandhuller er overordentlig fornuftigt.

(Kort bemærkning).

Aage Brusgaard (FP):

Først til fru Dorte Bennedsen: Vi er fuldstændig enige om, at der i de sidste 30 år er blevet dækket alt for mange vandhuller til i Danmark, men det har landmændene bl.a. gjort, fordi de kunne høre vores udmærkede tidligere statsminister, hr. Anker Jørgensen, sige, at der var hungersnød i verden, og at vi skulle være mere effektive og få sat fødevarerproduktionen i vejret. Landmændene gjorde det, som var in dengang, men det er der faktisk ingen der gør længere.

Til hr. Glønborg: Jeg kan da glæde mig over, at noget af det, der står bedst i erindringer fra barndommen, er barberreklamen. Det er noget, der har gjort indtryk, og det gør også indtryk på mig, når jeg ser reklamer, og hvis de er fornuftigt opsat og formuleret, synes jeg, at det er en berigelse at se sådanne ting enkelte steder, og det er som regel reklame for en eller anden virksomhed, og det skal de vel også have lov til.

Hr. Glønborg nævnte, at hvis vi ikke havde haft fredningsloven fra 1917, havde Danmark set herrens ud i dag. Det er en påstand. Jeg vil selvfølgelig ikke påstå, at hr. Glønborg ikke har forbindelse med de højere magter, men vi

[Aage Brusgaard]

andre kan i hvert fald ikke se, hvordan det ville have været, hvis vi ikke havde haft en fredningslov. Det er der faktisk ingen der kan sige noget om. Jeg tror helt sikkert ikke, at det ville have været værre, end det er i dag.

(Kort bemærkning).

Glønborg (KRF):

Jeg frabeder mig henvisningen til en forbindelse til højere magter.

Det drejer sig om, og det må hr. Aage Brusgaard være klar over, at lukke øjnene op og se, hvad der er at se på denne jord.

(Kort bemærkning).

Aage Brusgaard (FP):

Så vil jeg godt spørge hr. Glønborg, om han ved at lukke øjnene op kan se, hvordan der ville have set ud i Danmark, hvis vi ikke havde haft fredningsloven af 1917.

(Kort bemærkning).

Glønborg (KRF):

Man vil altid kunne se virkningen af en lov, for man kan se, hvad der er blevet forbudt, og jeg kunne i det mindste ganske tydeligt se virkningen af den lov, som på et tidspunkt forbød disse rædselsfulde friluftsklamer, som man havde stillet op på enhver bakketop, og sådan kunne vi blive ved med at komme med eksempler. Det er ikke et spørgsmål om spådomskunst eller noget som helst andet, men om at bruge hovedet til at se og tænke med.

Svend Aage Jensen (CD):

Centrum-Demokraterne er enige i de elementer, der er indlagt i lovforslaget. At der i vid udstrækning er tale om en bemyndigelseslov, kan være betænkeligt, men jeg er overbevist om, at den ligger i gode hænder hos miljøministeren, selv om miljøministre ikke lever evigt.

Det er vigtigt for CD, at den naturgenopretning, der heldigvis er i gang, forstærkes, men jeg tror, at det er vigtigt at erkende, at tålmodighed er en nødvendighed. Ødelæggelsen af den danske natur begyndte vel, da der kom mennesker til Danmark, men ødelæggelse i den form, som vi beskæftiger os med i dag, er en følge af civiliserede menneskers teknologiske udvikling og af befolkningstilvæksten.

Perioden fra anden verdenskrig og til midt i 1970'erne blev en dyster tid for miljøet. Virkningen af det, vi gjorde, havde været meget rar at kunne forudse, men det tror jeg at selv hr. Glønborg vil medgive os at vi altså ikke kunne.

Når jeg siger, at vi må have tålmodighed, er det ikke rettet mod den indsats, regeringen skal gøre på området, det er heller ikke mod Folketingets indsats og slet ikke mod den indsats, som hver enkelt af os som samfundsborger skal og bør gøre, for det er den allervigtigste. Det er den totale effekt, vi skal have tålmodighed med. 30 års vold imod naturens fauna og flora kan ikke genskabes på så kort tid, som det var ønskeligt, men det skal ikke hindre vores bestræbelser. Alligevel kan vi i CD ikke dy os for at sige, at med øgede befolkningstal vil der alt andet lige ske en reduktion af det, vi i dag kalder natur, men som for størstedelens vedkommende i virkeligheden for længst er blevet kultiveret.

Der er lige en enkelt paragraf, som jeg godt kunne tænke mig at tage frem, og det er § 21, stk. 4, vedrørende skilteproblemer i det åbne land. Det er i dag vanskeligt for turister m.v. at finde de virksomheder, der efterhånden er blevet etableret i de tidligere landbrugsejendomme uden for byzonerne, og det gælder også for mindre bysamfund, hvor f.eks. en omfartsvej har gjort byen usynlig for de vejfarende. Disse virksomheder og mindre bysamfund er med til at sikre et bæredygtigt samfund i landdistrikterne, og det har miljøministeren forstået. Den tidligere miljøminister fru Lone Dybkjær var også enig deri, men i den nye tekst i § 21, stk. 4, står der, at oplysningsskilte skal stå på egen ejendom. Det kan ikke lade sig gøre. Ofte ligger disse virksomheder lidt borte fra vejen, og der er heller ingen sikkerhed for, at de ejer grunden ud til vejen, jorden er ofte solgt fra. Det er en ting, som vi skal være opmærksomme på.

Egentlig uberørt natur er der ikke så forfærdelig meget tilbage af. Vi stiller krav om boliger, veje osv., og samtidig imødeser man en øget turisme i Danmark. Det er et spørgsmål, hvorledes denne forøgede offentlig benyttelse af naturen kan forenes med ønsket om den naturbeskyttelse, som lovforslaget lægger op til.

CD vil naturligvis medvirke positivt i udvalgsarbejdet.

Vibeke Grønbæk (RV):

Da mit partis ordfører, fru Lone Dybkjær, ikke kan være til stede under behandlingen af dette punkt på dagsordenen, skal jeg på hendes vegne fremføre følgende:

Af letforståelige grunde hilser vi naturligvis det fremsatte lovforslag med tilfredshed, og jeg skal ikke her komme nærmere ind på forslaget, da det jo i store træk følger det, som tidligere er fremsat. Jeg skal dog gøre nogle betragtninger, som vi ønsker drøftet i forbindelse med udvalgsarbejdet.

For det første mener vi, at de kystnære dele af kystterritoriet skal omfattes af den første fredning. Forslaget skal jo være et afbureaukratiseringsforslag, ellers vil der blive tale om dobbeltarbejde. Vi kan ikke se andet, end at det er trafikpolitiske grunde, der forhindrer, at dette punkt kommer med i en lov om naturbeskyttelse, og den argumentation synes vi ikke vi vil bøje os for.

For det andet mener vi, at de lavvandede dele af de kystnære områder, f.eks. alle områder med under 6 meters vanddybde, bør omfattes af selve naturbeskyttelsen på linie med de gamle § 43-områder.

For det tredje mener vi, at der allerede i dette forslag bør medtages en obligatorisk bestemmelse om 2 m brede, dyrkningsfri bræmmer langs åer og søer. Dette behøver ikke at afvente en godkendelse fra Udvalget vedrørende en Bæredygtig Landbrugsudvikling.

For det fjerde skal bestemmelsen vedrørende ubeboede øer og holme i fuglenes yngletid være omvendt, forstået på den måde, at der skal være generelle adgangsforbud i yngletiden, som amtsrådet kan dispensere fra, og ikke som i lovforslaget, hvor der er en generel tilladelse, som amtsrådet kan indskrænke.

Og for det femte mener vi, at Dansk Ornitologisk Forening bør være en af de organisationer, der er med i de grønne råd.

Med disse bemærkninger skal jeg tilsige et positivt udvalgsarbejde, og frem for alt håber vi, at vi nu kan lægge sidste hånd på dette lovforslag, således at det kan blive gennemført inden udgangen af december 1991.

Glønborg (KRF):

Fra Kristeligt Folkepartis side vil vi gerne takke miljøministeren for de mange samtaler, vi i sommerens løb har haft vedrørende dette

forslag. Det er jo ingen hemmelighed, at Socialdemokratiet, Socialistisk Folkeparti og Kristeligt Folkeparti havde en afgørende, vi kan måske sige bestemmende indflydelse på, at lovforslaget ikke blev gennemført i forrige samling.

Vi bad om at få hele dette kompleks op til revurdering og forhandling, vi har fået vandløbsforslaget og det oprindelige forslag om et naturklagenævn koblet ind i dette forslag om naturbeskyttelse, og vi er glade for den løsning, der er kommet ud af det. Det er da let forståeligt, at en miljøminister kunne være lidt irriteret i foråret, fordi det ikke lykkedes at blive færdig i forrige samling, men jeg tror, vi er nået frem til et bedre resultat i kraft af det stykke arbejde, som er foregået i sommerens løb.

Fra Kristeligt Folkepartis side hilser vi med tilfredshed, at ansvaret for vandløbene ikke er blevet flyttet, som det tidligere var tiltænkt. Vi mener, at det er til god gavn, både for vandløbene og de dyr og mennesker, som lever i og omkring dem, at det ikke skete. Vi er også glade for, at det er lykkedes at nå frem til en rimeligt fornuftig løsning med hensyn til adgangsmuligheder i det åbne land.

Der har været talt godt og længe og dybt sammen blandt alle de implicerede, og jeg tror, at det allerbeste af det, der står i loven nu, vil være tilfredsstillende. Der er måske lige et par frynser, som det kan være rimeligt at se lidt på i udvalget. Jeg er stadig væk lidt usikker på, om det er amtet eller fredningsnævnene, der bedst kan afklare en tvistighed mellem ejeren af et område og dem, der ønsker at færdes i det, og det synes jeg vi skal se lidt på.

Så er der spørgsmålet om byggelinjer. Jeg er glad for, at vi fik den principielle lokalbonusplanidé ryddet væk, og jeg synes, at ministeren virkelig har forsøgt at lave en beskrivelse af reguleringen af beskyttelseslinjer og byggelinjer, som imødekommer de fremsatte ønsker. Jeg siger tak for denne imødekommenhed, men giver også udtryk for, at jeg ikke er sikker på, at jeg er helt tilfreds, så det er også noget, vi skal have med i udvalgsarbejdet. Men jeg ønsker altså ikke på nuværende tidspunkt at nedlægge noget som helst veto imod noget af det, der står i loven, men blot at tilkendegive, at her er der noget, vi skal tale om.

Vi er meget glade for fra Kristeligt Folkepartis side, at det lykkedes at bevare frednings-

[Glønborg]

nævnene. Vi tror, at det er en god institution, og det er værdifuldt, at vi stadig har dem. Vi vil også udtrykke vores tilfredshed med, at Overfredningsnævnet stort set er blevet videreført i den nye lov i den skikkelse, som det har haft hidtil. Navneskiftet har vi absolut ingen indvendinger imod.

Der har fra flere ordføreres side også været nævnt et ønske om at inddrage de lavvandede områder af søterritoriet under loven, og vi vil da gerne gå med ind i drøftelser af, om det er et spørgsmål, som vi skal have løst nu, eller om det kan vente til en anden god gang. Det vil vi se på.

(Kort bemærkning).

Aage Brusgaard (FP):

Det er til Det Radikale Venstres ordfører, som kom med en vigtig oplysning. Den gik ud på, at De Radikale ønsker en 2 meter bred dyrkningsfri bræmme langs vandløb og søer. Det var den, der var tale om i forbindelse med vandløbsloven, som jo nu er opgivet.

Da både Socialdemokratiet og SF jo tidligere har talt for sådan en løsning, kan der tilsyneladende samles et flertal for det, og derfor vil jeg godt minde Det Radikale Venstre om, at i sin tid udsprang partiet jo fra landbruget, og det her har landbruget altså advaret meget imod. Så nu vil jeg da advare Det Radikale Venstre mod at klippe det sidste bånd over til landbruget.

Men jeg vil også godt spørge Det Radikale Venstre, om de mener, det skulle være med fuld erstatning til ejerne, eller om man skal ekspropriere ved lov uden erstatning.

(Kort bemærkning).

Vibeke Grønbæk (RV):

Til hr. Aage Brusgaard: Angående de 2-meter-bræmmer finder vi det stadig væk væsentligt, at det er med i naturbeskyttelsesloven. Vi kan ikke forestille os en naturbeskyttelseslov, uden at det er med, det har vi altid ment, og vi er stadig væk af den opfattelse.

Med hensyn til Det Radikale Venstre og landbrugets indbyrdes forhold tror jeg ikke, at der bliver slået de store skår af det ved at indføre disse bræmmer, men ellers må vi tage det med i overvejelserne.

Angående erstatningsspørgsmålet kan jeg ikke give svar her, da jeg kun er stedfortræder for fru Lone Dybkjær.

Miljøministeren (Per Stig Møller):

Jeg vil godt takke for den meget positive modtagelse af lovforslaget og for de meget venlige ord, der er faldet i forbindelse med de fornyelser og forandringer, der har fået plads i det. Det tyder jo på, at vi nu bliver færdige her i fjerde runde og måske oven i købet kan give naturen en ny naturbeskyttelseslov i julegave, som betyder en langt bedre sikring af dyre- og plantelivets muligheder og mangfoldighed her i Danmark.

Jeg vil gerne komme med nogle uddybende bemærkninger om de overordnede ting, eller de ting, der har været mest interesse og debat om, på tværs af de forskellige ordførertaler. Det gælder ikke mindst – det var fru Dorte Bennedsen, som lagde ud på dette punkt – for bestemmelserne i § 65 om dispensation for byggelinjerne. I sommerhus- og byområderne afgøres det af kommunalbestyrelserne, og jeg kan da godt forstå en vis uro omkring dette punkt, fordi man altså kan risikere, at man giver en tilladelse, som man normalt ikke kunne give tidligere uden forudgående debat. Vi så jo for nylig i Birkerød, hvorledes en sølinie var tæt på at blive brudt, men det skete ikke på grund af den offentlige debat.

Jeg tror ikke, man skal prøve på pludselig at lægge det over til amterne, for det er altså inden for den kommunale planlægning, de områder hører hjemme. Jeg tror heller ikke, der er behov for nye lokalplanregler. Vi har prøvet at gennemføre en regelforenkling og en hurtigere sagsbehandling, men jeg vil foreslå dem, som har interesseret sig for det her i dag, bl.a. Kristeligt Folkeparti, at overveje at etablere en ordening i naturbeskyttelsesloven efter de gældende principper i planlægningsloven for kommunalbestyrelsens dispensationer. Jeg henviser her til planlægningslovens § 20 og kunne også henvise til kommuneplanlovens § 47, hvorefter kommunalbestyrelsen først kan meddele dispensation fra naturbeskyttelseslovens bygge- og beskyttelseslinier i sommerhusområder og byzoner 2 uger efter, at der er givet skriftlig orientering om ansøgningen til ejerne og brugerne af området – det må være dem, der har størst interesse i, om der sker ændrin-

[Miljøministeren]

ger – til naboerne, som er de allernærmeste, og til lokale foreninger og lignende, som over for kommunalbestyrelsen har fremsat skriftlig anmodning om at blive orienteret om ansøgnin-ger.

Dermed skulle man have sikret sig, at der vil finde en overvejelse sted, og at de, som har interesse i sagen, kan sige: Hør, er det særlig klogt at fjerne dette åndehul, dette grønne område? Herved vil vi sikre en forudgående of-fentlighed omkring kommunalbestyrelsens ad-ministration, og der vil ikke blive tale om, at kommunen skal indarbejde nye rutiner og nye regler, da dette naboorienteringsprincip allerede er gældende i planlægningslovgivningen.

Jeg tror, at disse regler vil sikre det, som både Socialdemokratiet og Kristeligt Folkeparti efterlyste med en vis uro, så vi roligt kan flytte denne administration af beskyttelseslinierne. Jeg var glad for fru Dorte Bennedsens ord om, at man ønskede en mere rationel struktur og større præcisering af arbejdsområderne, og jeg vil anbefale, at vi prøver at gå ad den vej, jeg her har nævnt, når forslaget skal behandles nærmere.

De lavvandede områder har været nævnt fra mange sider – også fra Det Radikale Venstres side, som ganske vist ikke havde det med i sine lovforslag, da miljøministeren var radikal, men det er da altid lettere at komme bagefter – og hertil skal jeg bemærke, at de beskyttes jo allerede af statens højhedsret, der administreres af Trafikministeriet, og det er faktisk vores erfaring, at miljøinteresserne bliver effektivt varetaget her, og at man altid har fulgt Miljøministeriets indstillinger. Man laver altså her en beskyttelse af noget, der er beskyttet i forvejen. Jeg skal også gøre opmærksom på, at den nye råstoflov, som vi vedtog den 6. juni, giver mulighed for at beskytte vigtige biotoper og stenrevler, og ifølge den lov, som vi diskuterer i dag, kan man gennem bekendtgørelser frede havområder, der har behov for en særlig beskyttelse.

Så skal jeg minde Det Radikale Venstre om, at Det Radikale Venstres miljøminister i samarbejde med bl.a. Danmarks Naturfredningsforening var i færd med at udarbejde en handlingsplan for havet, som vil foreligge efter nytår, og så det er jo mærkeligt, at man pludselig har sådan et kissejæv og ønsker en anden frist nu, end da man var i regering. Men lad os se

fredeligt og ordentligt på det. Behovet skulle ikke være stort, men da vi i forvejen fra regeringens side er indstillet på at beskytte det, vil jeg da heller ikke sætte mig voldsomt imod, at vi finder en løsning, for hvorfor skulle jeg det? Jeg mener bare, at der i forvejen ligger en rimelig beskyttelse i de eksisterende regler, men det er altså ikke noget kardinalpunkt for regeringen.

Med hensyn til bræmmerne vil jeg gøre opmærksom på, at det er fuldt bevidst, at spørgsmålet er overført til forhandlingerne vedrørende et bæredygtigt landbrug. Gennem naturbeskyttelsesloven har vi i forvejen taget store lunser af landbrugets råderet over arealerne, som hr. Aage Brusgaard jo også var inde på. Der er en større biotopbeskyttelse end nogen sinde før, og det er jo en indskrænkning af råderetten. Hr. Aage Brusgaard nævnte også de ferske enge i denne forbindelse.

Jeg er ikke sikker på, at det er særlig klogt, at vi kaster os over bræmmerne, og det var altså fuldt bevidst, at jeg trak det ud – for det første for ikke at vanskeliggøre en vedtagelse af naturbeskyttelsesloven, for det andet, fordi der var meget store administrationsvanskeligheder, som hr. Glønborg jo også var inde på. Hvilke myndigheder skal beskæftige sig med disse bræmmer, og hvor mange tilsynsførende skal der være?

Administrativt vil det være noget vanskeligt og en lille smule rodet pludselig at føre dem ind i naturbeskyttelsesloven. Det er en vandløbsbeskyttelse, og i den gældende vandløbslov er der en bestemmelse i § 69 om bræmmer, hvorefter der ikke må dyrkes eller plantes i øvrigt så nær ved et vandløb, at det er til hinder for dets vedligeholdelse eller tilsynets færdsel. Denne beskyttelse af vandløbene findes altså allerede i vandløbsloven, som hr. Glønborg har været inde på og erklæret sig tilfreds med.

Jeg kan godt tælle stemmer, men jeg vil anbefale, før man begynder at arbejde alt for hårdt på at føre bræmmerne ind i sagen, at man overvejer meget nøje, om man virkelig ønsker en dobbeltadministration, og om man virkelig har overvejet den række afgrænsningsvanskeligheder, der vil komme med hensyn til, hvilke naturtyper der er omfattet af de generelle beskyttelsesbestemmelser, især når det angår de ferske enge.

[Miljøministeren]

Og så skal man jo også være opmærksom på, at hvis man ønsker at indføre det i denne lov, er det altså en anden økonomi, vi taler om, og det synes jeg at de partier, der også skal lave finanslov om en måneds tid, skal overveje. Man vurderer, at det vil koste 2 årsværk hos mig og mindst 14 årsværk i amtskommunerne, og dertil kommer en regulering i kommunerne. Så overvej meget nøje mellem første og anden behandling, om man virkelig ønsker at spille denne bold ind i naturbeskyttelseslovforslaget. Jeg synes i øvrigt, at sagen hører hjemme i landbrugsforhandlingerne, i overvejselsen om, hvor meget jord man tager ud. Det var ikke en speciel naturbeskyttelsesregel, man havde, men en vandløbsregel, og derfor må den høre hjemme i landbrugsforhandlingerne.

Omkring de regionale råd vil jeg bredt sige, at meningen er jo, at amterne skal kunne give dem en forskellig sammensætning. Jeg har også forstået, at min forgænger nu ønsker at inddrage en organisation, som ikke var nævnt i min forgængers lovforslag, fordi man netop ønskede at lade amterne gøre det temmelig suverænt, men at Danmarks Naturfredningsforening og Friluftsrådet i hvert fald skulle være med, ligesom jordbrugsorganisationerne skulle være repræsenteret.

Derudover har vi sagt, at man kan sætte organisationer som Dansk Ornitologisk Forening ind. Man kan sætte Danmarks Jægerforbund ind, man kan sætte Danmarks Sportsfiskerforbund ind, men det må være efter, hvad der er relevant i de forskellige grønne råd. Hvis amterne får pålagt herfra, at de og de skal være med, kan det jo godt være, at den, som er mest relevant i et specielt amt, men ikke i de øvrige amter, ikke kan komme ind. Derfor skal man passe lidt på med, hvor meget man vil diktere fra Folketingets side, og jeg synes, man har dikteret for meget, og derfor har jeg fulgt min forgængers forslag. Når man har taget Danmarks Naturfredningsforening og Friluftsrådet med, har man fået det bredt dækkende ind. De øvrige vil være naturlige, men måske ikke alle steder, og nu skal jeg ikke komme nærmere ind på det, for det kommer der bare en dum diskussion ud af.

Og hvad skal disse råd så lave? Efter min opfattelse skal de rådgive om generelle og principielle spørgsmål, herunder om adgangsreglerne. Derfor synes jeg ikke, at reglerne skal

ændre status i forhold til det, der er foreslået i lovforslaget. Det har jo noget at gøre med, hvilken plan amter og kommuner har for deres grønne områder, for deres skove, og derfor bør det også være dem, der beslutter adgangsreglerne, sådan som det er foreslået i lovforslaget. Men jeg synes til gengæld, at de skal drøftes med de grønne råd, for det er jo dér, man skal drøfte planlægningen af offentlighedens adgang til det åbne land, som gerne skulle hænge sammen med de fredninger og skovrejsningsplaner osv., som amtsrådene måtte have besluttet sig for.

Omkring friluftsklamerne vil jeg sige, at der er jo sket en bevægelse i lovforslaget, som der har været bred tilslutning til, og det er jeg glad for. Det betyder jo, at der er mulighed for en vis form for skiltning på egen grund for de mindre virksomheder, der er beliggende i det åbne land. De små håndværks- og industrivirksomheder har det ikke for let, og derfor er jeg glad for tilslutningen til forslaget om, at der bliver tilladelse til at reklamere på ens egen grund. Hr. Svend Aage Jensen ønsker at gå videre, så man også kan opsætte vejviserskilte til fjernreliggende virksomheder, og det kan man også godt, men det må man ordne med vejmyndigheden og Trafikministeriet med deres blå/hvide skilte. Det behøver vi ikke tage os af i denne lov.

Hermed har jeg været inde på de overordnede spørgsmål, som de fleste har beskæftiget sig med. Jeg har for resten også bemærket, at man mener, at statskovene har meget varierede adgangsregler, og det vil jeg også se på.

Om de befæstede stier vil jeg sige, at det er jo defineret i lovforslagets bemærkninger, hvad der forstås ved dem. Det betyder altså, at hvis der tilfældigvis opstår et hjulspor, fordi man er i gang med et skovarbejde, er det ikke pludselig en offentlig adgangsvej. Disse hjulspor vil jo forsvinde igen, når skovarbejdet er overstået. Så det skulle være tydeligt, at hvor der tilfældigvis opstår adgang, fordi der skoves, er der ikke nogen ret til at blive ved med at trampe det ned. Det ville jo også svække beskyttelsen af dyrelivet.

Jeg har bemærket interessen hos SF og Det Radikale Venstre for beskyttelsen af ubeboede øer og holme, og hertil vil jeg sige, at når min forgænger ikke satte det ind, skyldtes det nok den ganske kloge betragtning, at disse ubebo-

[Miljøministeren]

ede øer og holme jo var ganske godt beskyttet i forvejen. De er nemlig beskyttet af de almindelige bestemmelser, og det vil sige, at amterne kan lukke dem, hvis man synes, de skal beskyttes yderligere. Amterne kan også lukke dem i yngletiden, hvis der er enighed om det, og det kan jo drøftes i de grønne råd, at denne eller hin holm har et interessant fugleliv, som derfor har brug for beskyttelse i yngletiden. Man kan også udstede en fredningskendelse, hvis man ønsker det, og jeg ved ikke, hvorfor vi pludselig skulle foretage en ny stramning vedrørende en del af naturen, der i forvejen er beskyttet gennem de almindelige bestemmelser og de afspærringsbestemmelser, som amterne kan gennemføre.

Hr. Aage Brusgaard synes, at vi går lidt vel langt med beskyttelse af søer. Man er enig i, at de skal beskyttes, men mener, det er overflødigt at skrive det, fordi de bliver det i forvejen. Og det er jo kun glædeligt, men så er det jo heller ikke nogen skade til, at det står i loven. Vi kan jo risikere, at konjunkturerne vender, og at man pludselig inddrager områderne igen, og vi har ønsket, at Danmarks vådområder bliver bevaret og udvidet. Som en anden ordfører har været inde på, er det jo netop vådområderne, der er blevet drastisk forringet i det 20. århundrede, og det sagde hr. Aage Brusgaard jo i øvrigt også.

Det er ikke rigtigt, at prisen for at registrere de ferske enge og overdrev er 22 mio. kr. Det beløb, der står i bemærkningerne, er prisen for den generelle ordning. Man kan desuden stadig væk lave plejeaftaler i forbindelse med pilekrattene efter dette lovforslag, og jeg finder også her, at hr. Aage Brusgaard har ret, når han siger, at de vil blive beskyttet, som situationen er for landbruget i dag. Men det betyder jo ikke, at de altid vil blive beskyttet, hvis konjunkturerne vender.

Spørgsmålet om reklamer i åbent land har jeg svaret på, og jeg er glad for hr. Svend Aage Jensens betragtninger, som jeg er enig i.

Jeg tror, jeg har besvaret både Det Radikale Venstres og Kristeligt Folkepartis bemærkninger igennem de kommentarer, jeg her har leveret.

Dorte Bennedsen (S):

Jeg vil godt starte med at takke ministeren for svaret og begynde med det sidste, han sag-

de, angående befæstede stier. Jeg sagde til at begynde med, at det er noget af det, der var mest egnet til at drøfte i udvalget, for hvis jeg ikke husker fejl, står der »anlagte stier i skovene og befæstede stier i det åbne land«. Det kan godt være, det er mig, der er lidt sen i optrækket, men jeg er nu ikke blevet klog på, hvad det her er, og vi har jo brugt nogen tid på at diskutere det. Derfor vil jeg gerne forbeholde mig ret til at vende tilbage til det.

Jeg er også glad for den åbning, ministeren gav vedrørende § 65, og vil i hvert fald tilsige, at vi går ind i en saglig vurdering af, om ministerens forslag kan imødekomme det, vi har ønsket. Det kan det i hvert fald et stykke af vejen, og jeg vil i hvert fald gerne se nærmere på det i udvalgsarbejdet.

Så vil jeg godt kommentere ministerens bemærkninger om de lavvandede områder. Jamen hvis de virkelig er så fint og fortræffeligt beskyttet af Trafikministeriet, har jeg svært ved at se, at der egentlig sker nogen skade ved, at vi i denne lov, som i øvrigt omfatter vore naturarealer, dér går ind og siger, at sådan skal det forholde sig.

Med hensyn til bræmmerne forstod jeg, at ministeren fuldt bevidst havde trukket forslaget om bræmmer ud for ikke at vanskeliggøre en vedtagelse. Så vidt jeg kan lytte mig til, er der et klart markeret flertal for bræmmerne i denne sal, og jeg synes, det er al ære værd, når ministeren siger, at når han har trukket dem ud, er det for ikke at komme i clinch med sine regeringskollegaer i Venstre, som jo alle og enhver ved er modstandere af forslaget. Jeg synes, det er en prisværdig åben- og ærlighed, ministeren her har udvist, at han siger dette fra Folketingets talerstol.

Så siger ministeren, at vi skal overveje alle vanskelighederne. Vi vil meget gerne være med til at overveje dem. Det har vi faktisk gjort nu i nogle år, og jeg må sige, at jeg har svært ved at se de vanskeligheder, al den stund vandløbsloven allerede taler om 1 meter brede bræmmer. Ministeren siger også, at de eksisterende regler var vandløbsregler og ikke naturbeskyttelsesregler. Jamen det er da fortsat vandløbsregler, vi har her. Når vi har udvidet fra 1 m til 2 m, er det jo for at beskytte vore vandløb, og vi har jo meget belæg for, at det vil være et godt tiltag.

Jeg kan være enig med ministeren, når han taler om de grønne råd, at man skal passe på,

[Dorte Bennedsen]

man ikke binder for meget, det er klogt ikke at lave en lovgivning, som i løbet af et halvt eller et helt år får snævrere rammer, så albuerne støder imod. Og hvis ministeren lagde mærke til det, sagde Socialdemokratiet heller ikke noget om navne på organisationer. Vi har noteret os, hvad ministeren har skrevet i lovforslaget, men jeg vil godt spørge ministeren, om han virkelig mener, at det er at binde for meget, hvis vi skriver i loven, at der skal være en rimelig, ligelig repræsentation mellem grønne organisationer og andre interesser, herunder erhvervsinteresser. Jeg synes faktisk, det var en god idé, at det kom til at stå i loven, så vi ikke risikerede helt ensidigt sammensatte grønne råd.

Gade (SF):

Jeg må sige til miljøministeren, at det har sådan set været helt hyggeligt at sidde her og høre ministerens svar. For det første på grund af den ret så imødekommende tone, der prægede ministerens tale, for det andet at opleve, hvordan ministeren tacklede, at det parti, der ikke længere er i regering med Det Konservative Folkeparti, nu har gjort lidt alvor af sit frihedsbrev. Jeg tænker på talen fra Det Radikale Venstre, som jeg bestemt hilser med betydelig glæde her i dag, for den tale gør jo, at det, som Socialdemokratiet, SF og Kristeligt Folkeparti satte i værk i sidste samling for at hindre, at det oprindelige lovforslag kom igennem, nu kan føres igennem til en lov, som ikke bare bliver status quo efter det, vi aftalte i miljøminister Christian Christensens tid, men rent faktisk kan betyde et nyt fremskridt, især med hensyn til beskyttelsen af søterritoriet. Jeg forstod i virkeligheden, at ministeren var villig til at gå ind her. Jeg mener ikke, at det område er beskyttet i dag i den beskyttelse, der ligger fra Trafikministeriet. Der er en kvalitativ forskel, og det er faktisk et ret stort fremskridt, hvis vi får det ind i loven her, og jeg kan konstatere, at der allerede er et flertal for det, så det er noget af et fremskridt.

Det andet, vi kan få ind, er bræmmerne. Her forstod jeg egentlig ikke miljøministeren. Miljøministeren sagde, at vi skulle se det i en landbrugssammenhæng om, hvor meget jord der skulle ud. Det forstår jeg egentlig ikke. Miljøministeren sagde to ting, dels at det var et spørgsmål om, hvor meget jord der skulle ud, og dels at det var en vandløbsbetragtning. Sa-

gen er vel, at når vi har diskuteret en 2-meters-bræmme i forbindelse med vandløbsloven, så har det jo været et naturbeskyttelsesgrundsynspunkt, og det er også derfor, det er spændende i en god naturbeskyttelseslov at have bræmmerne inde i naturbeskyttelsesloven.

Jeg kan se, at der er et flertal for – sådan forstod jeg det – at den grønne side styrkes, og jeg synes, det er rigtigt at tænke i paritet, således at erhvervsider og den grønne side skal være repræsenteret ligeligt. Der bliver nok nogle problemer med det, og derfor satte vi navn på en organisation, som vi synes skulle med, nemlig Dansk Ornitologisk Forening. Jeg konstaterer, at Det Radikale Venstre gjorde det samme, så jeg tror ikke, vi undgår en diskussion om også at sætte navn på og skabe den paritet.

Jeg er ikke overbevist om det, miljøministeren sagde om § 65, men lad os kigge på det i udvalget.

Med hensyn til beskyttelse af øer og holme kan det godt være, at det ikke skal ind som noget, miljøministeren skal bestemme, men noget, hvor miljøministeren skal have en bemyndigelse, som miljøministeren ikke har i dag.

Aage Brusgaard (FP):

Jeg vil også gerne takke ministeren for hans svar. Jeg blev ikke færdig i første runde, så det vil jeg fortsætte med her.

Det, vi er mest modstandere af, er som sagt § 3 og alle dens ugeringer dér. Det er jo ekspropriation uden erstatning for mange landmænd. Jeg mener, at det er imod grundloven, idet det jo er en krænkelse af ejendomsretten. Det samme gælder det, der er nævnt i § 16 om, at man ikke må foretage beplantning eller ændringer i terrænet omkring søer, åer og vandløb i en afstand af 150 m; det er at tage nogle friheder fra folk.

Vi kan tilslutte os formuleringen i § 23, stk. 5, der omhandler offentlighedens adgang til private skove. Så vidt vi forstår, er der enighed herom mellem skovejere og naturfolket, så det må være i orden.

Men jeg vil godt advare imod, at det, der står i lovforslaget, er, at private skove skal åbnes mere for offentligheden. Det skyldes vel, at man har troet, at når en skov var privatejet, så var den mere tillukket. Nu har jeg siddet i

[Aage Brusgaard]

kommunalbestyrelsen og amtsrådet i mange år, og i de sager, vi har haft, har der faktisk ikke været problemer med privatejede skove. Nej, derimod når amtet ejer en skov, eller når staten ejer en skov, så bliver der sat bomme op, så bliver der sat skilte op.

Vi har lige haft en sag fra Brovst og Fjerritslev Kommuner omkring nogle veje igennem statens plantager; det var Han Herred skovdistrikt, der havde lukket dem. Heldigvis svarede ministeren meget hurtigt med, at han sagde, at disse ulovligt opsatte skilte fra det offentlige skulle fjernes øjeblikkeligt. Jeg tror, problemet er større ved de offentligt ejede skove og naturområder, end det er ved de privatejede.

Noget af det, vi er betænkelige ved og direkte modstandere af, er alle ministerbeføjelserne. Jeg prøvede at tælle dem; der er ca. 80 ministerbeføjelser. Nu er det ikke den værste miljøminister, vi har for tiden, men om 2 år, 3 år, kunne vi jo få en miljøminister, der måske var endnu værre, og så er jeg ikke tryk ved alle de ministerbeføjelser. Der kunne være mange andre punkter, vi er modstandere af, men nu blev den røde lampe tændt igen, så jeg vil afslutte med at sige, at Fremskridtspartiet klart siger nej til lovforslaget, som det ser ud nu.

Miljøministeren (Per Stig Møller):

Jeg er glad for, at fru Dorte Bennedsen med det samme lovede en saglig og nøgtern vurdering af mit forslag til, hvordan vi klarer problemet med byggelinierne i kommunernes områder, § 65 i lovforslaget.

Jeg tror, jeg her kom med et forslag, som er brugbart, og som jeg også finder rimeligt ved, at man får sikret offentlighed med hensyn til grønne områder i byområderne.

Det kan vi se på i udvalget. Jeg er enig med fru Dorte Bennedsen i, at vi nu er nede i hjørnerne i lovforslaget, som er bedre egnet til udvalgsbehandling end en videre drøftelse her i folketingsalen. Men jeg vil kvittere for åbenheden også på dette punkt.

Jeg sagde også, at da jeg betragter de lavvandede områder som godt beskyttede, kan jeg jo ikke have noget imod at legalisere dem inden for naturbeskyttelsesloven. Spørgsmålet er bare, hvor mange ting vi skal skrive i flere love. Det hører altså under statens højhedsret, som forvaltes under Trafikministeriet, hvor vi så overfører – som De Radikale foreslog – arealer

med ned til 6 m vanddybde til naturbeskyttelsesloven. Det, der er pointen, er altså, hvor mange love der skal regulere den samme ting. Men jeg er helt åben for, at vi drøfter det. Det vil så være en bonusfredning, som man nærmest får dér, ved at man – samtidig med at man træffer beslutning om fredning af et kystterritorium – så også lige tager det lavvandede område med. Jeg går jo ind for bonuslokalplaner, som det vil være Folketinget bekendt.

Med hensyn til bræmmer vil jeg godt demmentere, at de er taget ud på grund af Venstre. Venstre og Det Konservative Folkeparti er ganske enige både i naturbeskyttelsesloven og i forhandlingerne om et bæredygtigt landbrug. Jeg tog dem ud, fordi jeg sagde: I forvejen har vi lavet en meget stor biotopbeskyttelse, som jo er taget i det åbne land, hvor landbruget ligger, og at bræmmerne ikke så meget var en naturbeskyttelsessag som en sag inden for vandløbsloven, hvor de i forvejen er reguleret efter § 69. Nu ønsker man en skærpet regulering, og det betyder, at mere jord tages ud. Derfor har jeg ønsket, at det indgik i forhandlingerne om et bæredygtigt landbrug, for det er jo om at tage jord ud.

Nu får vi så se, om det flertal, som ser ud til at være her i dag, også er der i landbrugsforhandlingerne. Jeg har blot gjort opmærksom på, at man skal passe på – og nu skal jeg ikke gentage mig selv, man kan læse det bagefter i Folketingets forhandlinger – ikke at lave en dobbeltadministration. Man skaber uklarhed om afgrænsningsbestemmelserne, man skaber også uklarhed om myndighedsbestemmelserne, hvor kommuners og amters forhold til vandløbene var inde i billedet. Det kommer med ind, når vi så har disse bestemmelser om bræmmer. Man skaber altså en række uklarheder, men det kan vi drøfte i udvalget. Jeg kan sende et notat over, og så kan det drøftes nærmere, så man er klar over, hvad det er, man går ind til.

Jeg er enig med fru Dorte Bennedsen i, at vi skal have en rimelig repræsentation i de grønne råd. Det afviste jeg ikke. Jeg afviste kun, at vi herinde satte navn på for mange af dem, der skal være med i alle amterne. Det frarådede jeg. Jeg har stor sympati for DOF, og det er da også en af dem, der kommer tættest på, hvis man skal have en organisation yderligere ind. Vi forudsætter en rimelig repræsentation, og vi

[Miljøministeren]

har skrevet i bemærkningerne, at jordbrugsorganisationerne skal være med, DN skal være med, og Friluftsrådet skal være med. Vi har ikke ønsket yderligere bindinger, men vi kan stramme det op i forhold til det, fru Dorte Bennedsen kaldte en rimelig repræsentation, i betænkningen.

Jeg takker for nu ikke alene at have fået 80 ministerbemyndigelser, hvis det står til hr. Gade, men 81 ministerbemyndigelser, og jeg skal da prøve at varetage dem med tugt og værdighed.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Miljø- og Planlægningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:

Formanden:

Der er ikke mere på dagsordenen.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Udvalget for Forretningsordenen (29/10 91):

Udtræder: Rahbæk Møller (SF)

Nyt medl.: Pernille Frahm (SF)

Udvalget til Valgs Prøvelse (29/10 91):

Udtræder: Rahbæk Møller (SF)

Nyt medl.: Pernille Frahm (SF)

CSCE's Parlamentariske Forsamling (29/10 91):

Udtræder: Hanne Severinsen (V)

Nyt medl.: Sønderby (V)

Folketingets næste møde afholdes i morgen, torsdag den 31. oktober 1991, kl. 10.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den dagsorden, der er opslået i salen.

Mødet hævet kl. 17.10
